

PADASJOEN KUNNAN LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS

2021-2024

P **DASJOKI**

1 JOHDANTO

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on hyvinvointialue.

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut hyvinvointialueuudistus muutti myös kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväkokonaisuutta. Hyvinvointialueet vastaavat jatkossa sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuspalveluiden tuottamisesta hyvinvointialueella. Tämä ei kuitenkaan poista kuntien velvoitetta ja tarvetta huolehtia omalta osaltaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävistä omassa toiminnassaan. Jatkossa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen pohjautuu vahvasti kuntien ja hyvinvointialueiden sekä muiden toimijoiden kanssa tekemään yhteistyöhön. Kunnanvaltuustolle tulee vuosittain raportoida hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä ja kerran valtuustokaudessa valtuusto hyväksyy laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman. Lisäksi kunnan tulee strategiassaan huomioida hyvinvointiin liittyvät asiat.

Padasjoen kuntastrategia "Padasjoki - muutakin kuin mummola" antaa pohjaa hyvinvointikertomukselle. Kunnan eri toimialojen tulee huomioida toiminnassaan kuntastrategiassa määritellyt hyvinvointitavoitteet. Hyvinvointitavoitteet tulee ottaa huomioon toiminta- ja taloussuunnitelmassa, toimialojen käyttösuunnitelmissa ja toimintasuunnitelmissa.

Kuntien lakisääteisiin tehtäviin kuuluu seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Tämä tarkoittaa padasjokelaisten terveyttä ja hyvinvointia kuvaavien tietojen tuottamista, jonka pohjalta asetetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset tavoitteet. Tavoitteet asetetaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopiviksi ja tämän jälkeen määritellään niitä tukevat toimenpiteet.

Padasjoen hyvinvointikertomuksessa pyritään kuvaamaan kuntalaisten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti eri ikäryhmät ja palvelualueet huomioiden. Päijät-Hämeessä tehtiin hyvinvointikysely kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä alueen asukkaille ja myös niiden kuntakohtaisia tuloksia on hyödynnetty aihe- ja ikäryhmäkohtaisesti hyvinvointikertomuksen laadinnassa.

Hyvinvointikertomus on laadittu käyttäen Kuntaliiton sähköinen hyvinvointikertomustyökalua, johon sisältyy laaja hyvinvointia kuvaava indikaattoriaineisto. Hyvinvointitietoa kuvattaessa on vertailtu koko maata, Päijät-Hämeen maakuntaa sekä Asikkalaa, Sysmää ja Kuhmoista. Hyvinvointikertomuksessa on huomioitu Päijät-Hämeen kuntien yhteiset hyte-kärjet vuosille 2021-2025 ja kuvattu niiden toteutuminen Padasjoen osalta.

Tässä asiakirjassa on mainittu myös hyvinvointisuunnitelman laadinta valtuustokaudelle 2026-2029. Sen tarkoituksena on evästä uuden valtuustokauden luottamushenkilöt toimimaan hyvinvointikertomuksessa esiin tulleiden kehittämiskohteiden mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelma valmistellaan hyvinvointityöryhmässä ja viedään uuden valtuuston käsittelyyn syyskuun 2025.

Padasjoen kunnassa on hyvinvointityöryhmä, joka on kokoontunut tarpeen mukaan 1-2 kertaa vuodessa. Työryhmään kuuluvat kunnan edustajat hallinnon, sivistyksen ja teknisen toimialoista sekä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, kolmannen sektorin ja seurakunnan edustajat. Monialainen asiantuntijaryhmä laaja-alaisine näkökulmineen antaa hyvän pohjan kunnassa tehtävälle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työlle. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu kunnassa kaikille palvelualueille. Aktiivinen yhteistyö kunnan sisällä sekä maakunnallisesti on välttämätöntä.

Pienessä kunnassa yhteistyöllä ja -toiminnalla on iso merkitys. Yhteistyön tärkein ominaisuus on toisen osaamisen ja ammattitaidon arvostaminen ja niiden hyödyntäminen. Yhteistyötä ja monitoimijaisuutta käsitellessä puhutaan usein jaetusta ymmärryksestä, joka tarkoittaa yhteisen kokonaisymmärryksen ja tavoitteiden rakentamista eri ammattilaisten näkökulmia hyödyntäen. Kenelläkään ei ole kaiken kattavaa asiantuntijuutta, vaan ymmärrys ja asioiden edistäminen tapahtuu asiantuntijuutta yhdistämällä. Vaikka asioiden edistämisen edellytys on toimia yhteisymmärryksessä, erilaiset näkökulmat antavat laajempaa kuvaa ja luovat pohjaa työn kehittämiseksi.

Padasjoella 06.03.2025

Pauliina Koskela
hyvinvointijohtaja

2 VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2024

Seuraavissa kappaleissa käsitellään hyvinvointia eri ikäryhmien näkökulmasta indikaattoritietoon perustuen. Indikaattorien seuraaminen on tärkeää, sillä ne antavat tietoa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kehittymisestä ja mahdollistavat reagoinnin toimintaympäristön muutoksiin.

Hyvinvointikertomusta laadittaessa indikaattoritietoa on ollut aiempia vuosia vähemmän käytettävissä johtuen mm. väestörakenteesta ja eri valtakunnallisiin kyseluihin vastanneiden määrästä. Esimerkiksi kouluterveyskyselyiden kaikkia tuloksia ei ole voitu julkaista vähäisen vastaajamäärän vuoksi.

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

Valtionosuudet, % nettokustannuksista (-2022)

Vuosikate, euroa / asukas (-2022)

Kuntien vuosikate, % poistoista (-2022)

Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (-2022)

Verotulot, euroa / asukas (-2022)

HYTE-kerroin

Kokee terveydentilansa keskinortaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinortaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

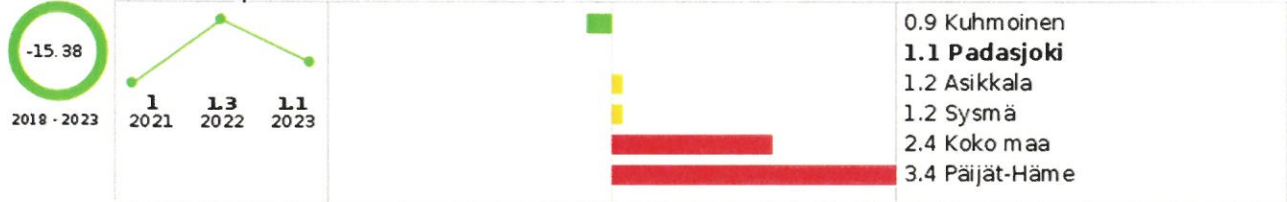
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokasot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

2021 - 2024

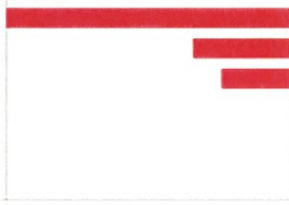

79 Asikkala
80 Koko maa
88 Päijät-Häme
100 Padasjoki
100 Kuhmoinen
100 Sysmä

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

2021 - 2024

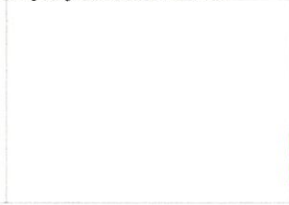

0 Sysmä
66 Koko maa
76 Päijät-Häme
100 Asikkala
100 Padasjoki
100 Kuhmoinen

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

2021 - 2024

0 Asikkala
0 Padasjoki
0 Kuhmoinen
0 Sysmä
4 Päijät-Häme
7 Koko maa

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

2019 - 2024

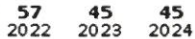

0 Asikkala
0 Padasjoki
0 Sysmä
0 Kuhmoinen
20 Päijät-Häme
20 Koko maa

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

2020 - 2024

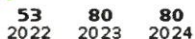

43 Kuhmoinen
45 Asikkala
45 Padasjoki
52 Sysmä

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

2020 - 2024

67 Sysmä
73 Kuhmoinen
80 Padasjoki
85 Asikkala

HYTE-kerroin, 0 - 100

2020 - 2024

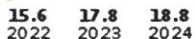

58 Kuhmoinen
59 Sysmä
63 Padasjoki
65 Asikkala

HYTE-kerroin euroa / asukas

2020 - 2024

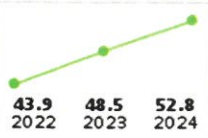

17.4 Kuhmoinen
17.8 Sysmä
18.8 Padasjoki
19.6 Asikkala

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

2020 - 2024

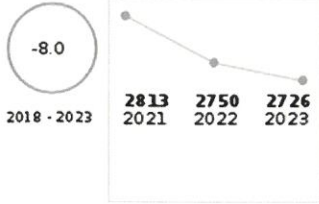

43.9 2022 48.5 2023 52.8 2024

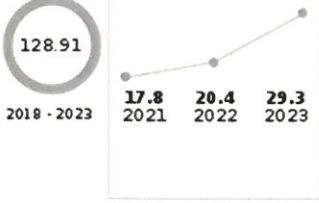
37.6 Kauhajoki
52.8 Padasjoki
64.4 Sysmä
161.4 Asikkala

Väestö 31.12.

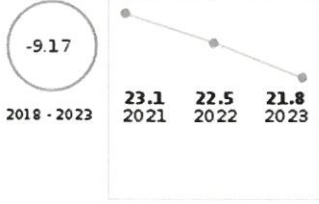
2092 Kuhmoinen
2726 Padasjoki
3496 Sysmä
7968 Asikkala
204479 Päijät-Häme
5603851 Koko maa

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

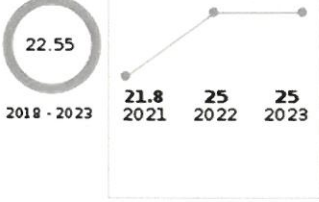
23.9 Kuhmoinen
29.3 Padasjoki
30 Sysmä
32.3 Asikkala
70.3 Päijät-Häme
99.6 Koko maa

Lapsiperheet, % perheistä

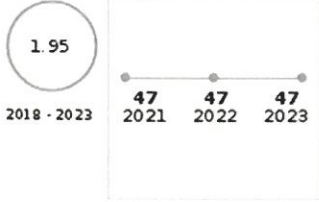
20.5 Sysmä
21.7 Kuhmoinen
21.8 Padasjoki
31 Asikkala
34.6 Päijät-Häme
37.5 Koko maa

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

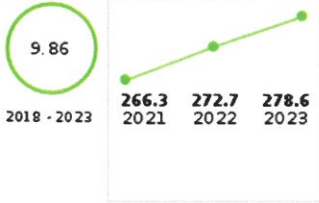
22.9 Asikkala
23.9 Koko maa
25 Padasjoki
27 Päijät-Häme
28.8 Sysmä
29.7 Kuhmoinen

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

42.9 Asikkala
46.7 Koko maa
47 Padasjoki
49.7 Päijät-Häme
51.8 Sysmä
53.5 Kuhmoinen

Koulutustasomittain

278.6 Padasjoki
280.5 Sysmä
304.6 Kuhmoinen
342.2 Asikkala
351.4 Päijät-Häme
396.2 Koko maa

Huoltosuhte, demografinen

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Elinvoima

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työttömät, % työvoimasta

Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana yhteensä

Yleistä asumistukea saaneet yhteensä, % asutokunnista

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Työlliset, % väestöstä

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

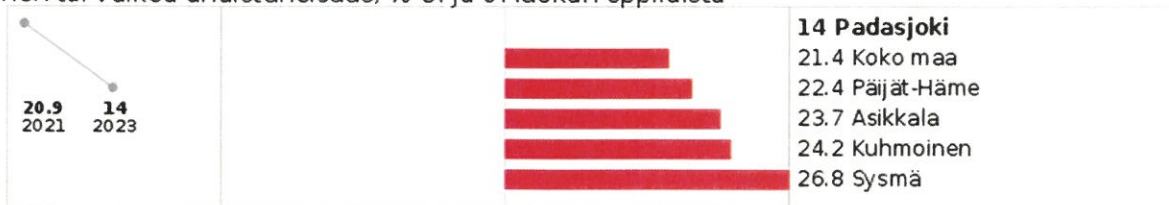
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

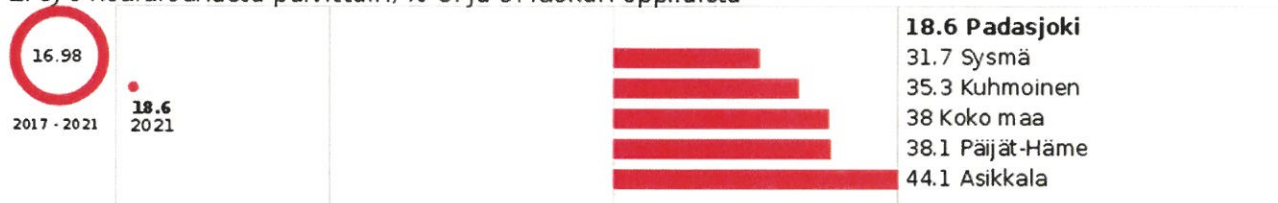
Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

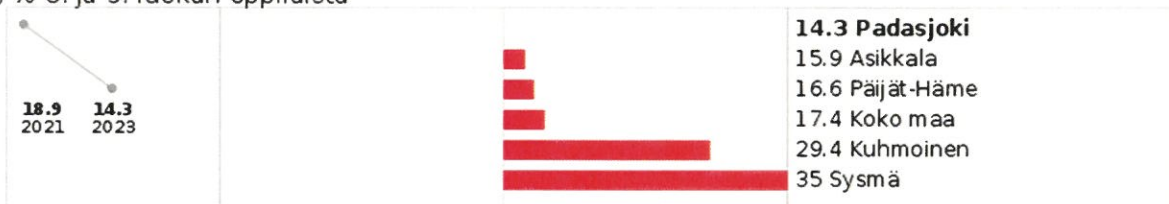
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

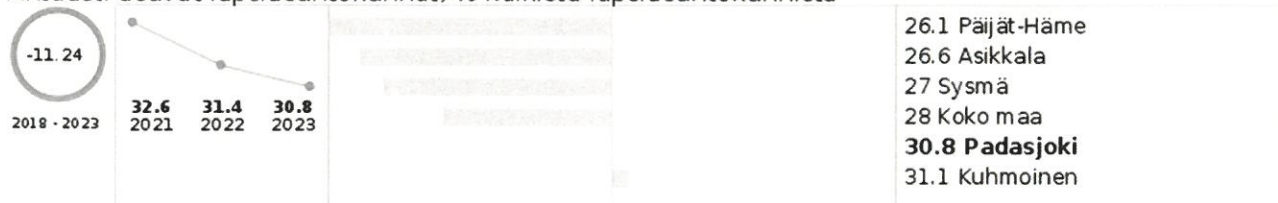
Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

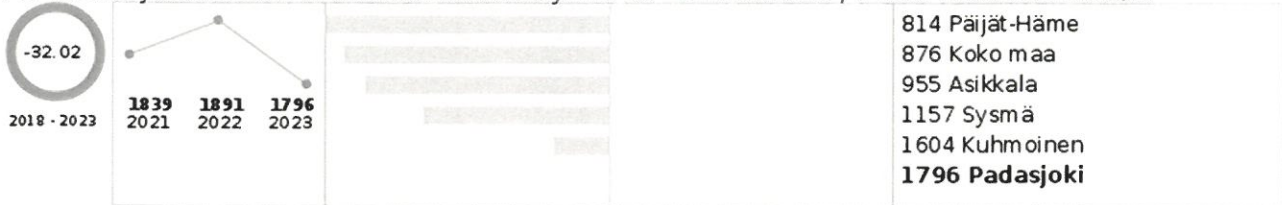
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

3 HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Padasjoen kunnan hyvinvointityötä ohjaa Päijät-Hämeen kuntien yhteiset hyvinvoinnin kärjet vuosille 2021-2025, jotka ovat

- 1. Mielen hyvinvointi**
- 2. Osallisuus ja yhteisöllisyys**
- 3. Arjen turvallisuus**
- 4. Päihteettömyys ja terveelliset elämäntavat**

Alla on kuvattu Päijät-Hämeen hyvinvoinnin kärjet tavoitteineen ja ne toimenpiteet, mitä Padasjoen kunnassa on valtuustokaudella 2021-2024 tehty.

MIELEN HYVINVOINTI

Tavoitteet:

- Tuetaan mielenterveyttä erilaisissa elämäntilanteissa ja yhteiskunnan muutoksissa.
- Huolehditaan, että haavoittuvassa asemassa tai elämäntilanteessa olevat tulevat kuulluiksi ja kohdatuiksi eri tuen ja avun muodoissa

Toimenpiteet:

- Tarjotaan matalan kynnyksen tarpeenmukaisia palveluita kaikenikäisille kuntalaisille nopeasti ja joustavasti.
- Toimitaan tiiviissä verkostoyhteistyössä eri ammattilaisten kesken.
- Huolehditaan, että kunnassa työskentelevät ammattilaiset tuntevat palvelujärjestelmän ja osaavat ohjata oikean tuen ja avun piiriin.
- Toimitaan yhden luukun taktiikalla: Yksi yhteydenotto apua tai tukea tarvitsevalta riittää. Poislähtävästä toimintakulttuurista luovutaan.
- Varhaiskasvatuksessa, kouluilla ja muissa lasten ja nuorten ympäristöissä kohdataan jokainen aidosti, tervehditään ja kysytään kuulumisia.

Toteutuminen:

Nuorisotalotoiminta tarjoaa matalan kynnyksen kohtaamispaikan kouluikäisille nuorille aikuisten ohjaamina. Etsivä nuorisotyö ohjaa nuoret tarvittaessa oikean palvelun piiriin ja tarjoaa nuorille apua eri elämäntilanteissa. Nuorisopalveluiden jalkautuminen koulupäiviin antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden kohdata lasten ja nuorten ohjaukseen perehtyneitä ammattilaisia ja tämä osaltaan madaltaa kynnystä saada tarpeenmukaista apua. Lasten ja nuorten kohtaamiseen on panostettu sekä varhaiskasvatuksessa, kouluilla että vapaa-ajalla. Kunnan tarjoamat "kannattelevat" palvelut ovat olleet ensiarvoisen tärkeitä vaikeasti saavutettavien mielenterveyspalveluiden vuoksi. Lapsiperheille on järjestetty monipuolisia tapahtumia ja retkiä.

Työikäisille ja ikääntyneille on järjestetty monipuolisia matalan kynnyksen liikuntaryhmiä. Seniorisali on yli 65-vuotiaiden käytettävissä maksutta. Yli 65-vuotiaille järjestetään

viikoittain ohjattua ja virikkeellistä kohtaamispaikkatoimintaa. Erilaiset retket ja tapahtumat suunnitellaan järjestettäväksi siten, että kaikenikäisten on mahdollista osallistua. Pienessä organisaatiossa "yhden luukun taktiikka" on helposti järjestettävissä. Tätä palvelua tulee vielä jatkossa kehittää poikkihallinnollisesti koko kunnassa.

OSALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Tavoitteet:

- Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.
- Vähennetään syrjäytymisriskissä olevien määrää.

Toimenpiteet:

- Kuntalaisten mukaan ottaminen toiminnan suunnitteluun.
- Kuullaan lapsia, nuoria ja perheitä kunnan kehittämisessä ja tehdään lapsivaikutusten arviointia kunnallisessa päätöksenteossa.

Toteutuminen:

Padasjoella toteutetaan kuntalaisille suunnattuja kyselyitä vuosittain. Nuorisotyössä nuoret otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun ja he voivat itse vaikuttaa omien mielenkiinnon kohteiden mukaan, millaista toimintaa he haluaisivat. Kuntalaisten kuuleminen tapahtuu myös erilaisten kohtaamisten kautta.

Padasjoella toimii aktiiviset vaikuttajaryhmät, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto, joiden edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Nuorisovaltuuston edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus myös lautakuntien kokouksissa. Lisäksi nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston edustajia on pyydetty mukaan kunnan eri työryhmiin, mm. lapsi- ja perhepalveluiden kehittämisryhmään (LAPE) ja hyvinvointiryhmään.

Padasjoella toteutettiin lapsivaikutusten arviointia ensimmäisen kerran vuonna 2023, kun esiopetus siirrettiin Kullasvuoren koulun yhteyteen. Arvioinnissa osallistettiin lapsia, huoltajia sekä henkilökuntaa. Lapsivaikutusten arviointia tulisi jatkossa tehdä useamminkin lasten ja nuorten asioista päätettäessä.

ARJEN TURVALLISUUS

Tavoitteet:

- Tarjotaan kuntalaisille viihtyisä ja turvallinen asuin- ja elinympäristö.
- Tuetaan ja vahvistetaan kuntalaisten toimeentuloedellytyksiä.
- Edistetään lähisuhteiden turvallisuutta.

Toimenpiteet:

- Huolehditaan kunnan sisä- ja ulkotilojen turvallisuudesta ja viihtyisyydestä.
- Tarjotaan joustavia varhaiskasvatuspalveluita, iltapäivä- ja aamuparkkitoimintaa.
- Tehdään aktiivisesti paikkakunnan liikenneturvallisuustyötä.

Toteutuminen:

Padasjoella toimii monialainen liikenneturvallisuustyöryhmä, joissa on kunnan edustajien lisäksi mukana mm. poliisi, vanhus- ja vammaisneuvosto ja Ramboll.

Liikenneturvallisuustyötä tehdään aktiivisesti huomoiden eri ikäryhmät. Vuosittain järjestetään liikenneturvallisuuteen liittyvä tapahtuma sekä erilaisia kampanjoita eri ikäryhmille. Vuonna 2021 ja 2024 jaettiin yli 65-vuotiaille maksutta liukusteitä.

Kunnan ulkoliikuntapaikat ja puistoalueet ovat hyvinhoidettuja ja turvallisia.

Turvallisuusvirasto TUKES valvoo yhdessä kunnan kanssa ulkoalueiden hoitoa turvallisuusnäkökulmasta.

Kunnan sisätiloja on remontoitu tarpeen mukaan ja tiloissa huolehditaan hyvästä puhtaana- ja kunnossapidosta.

Padasjoella vakinaistettiin vuonna 2023 avoin varhaiskasvatus, mikä on hyvä lisä laadukkaisiin varhaiskasvatuspalveluihin. Kunta tarjoaa kouluikäisille lapsille iltapäivä- ja aamuparkkitoimintaa ja kesäajan päiväleirit järjestetään siten, että lapsilla on mahdollisuus aamu- ja iltapäivähoitoon leirijän ulkopuolella. Näillä keinoilla pyrimme helpottamaan lapsiperheiden arkea erilaisissa tilanteissa.

PÄIHTEETTÖMYYS JA TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT

Tavoitteet:

- Kannustetaan kuntalaisia terveellisiin elämäntapoihin.
- Vähennetään päihteiden kokeilua ja käyttöä.

Toimenpiteet:

- Tarjotaan hyvää ja ravitsevaa ruokaa varhaiskasvatuksessa ja kouluilla. Ollaan mukana maakunnallisessa ruokakunta-hankkeessa.
- Nuoriso- ja erityisnuorisotyö järjestävät erilaisia tuokioita, koulutuksia ja kampanjoita lapsille ja nuorille ikätasoisesti.
- Järjestetään matalan kynnyksen liikunta- ja ravitsemusneuvontaa.
- Järjestetään tapahtumia, tempauksia ja kampanjoita sekä virikkeellistä toimintaa terveellisen elämäntavan edistämiseksi.

Varhaiskasvatus ja perusopetus sisällyttävät arjen toimintaansa terveelliseen elämäntapoihin kannustamisen.

Toteutuminen:

Kouluterveyskyselyiden mukaan lähes kaikki oppilaat käyvät syömässä kouluruokaa ja yli 90 prosenttia on sitä mieltä, että kouluruoka on Padasjoella laadukasta. Myös varhaiskasvatuksessa on tarjolla laadukasta ja terveellistä ruokaa.

Liikunta- ja ravitsemusneuvonta on vakiintunut yhdeksi asiakaspalvelumuodoksi, mutta sen käyttö on ollut melko vähäistä kuntalaisten keskuudessa. Eri valtakunnalliset teemaviikot ovat näkyneet Padasjoella, mm. ehkäisevän päihdentyön viikko syksyisin.

Hyvinvointipalveluilla järjestetään eri teemaisia tempauksia ja kampanjoita terveellisten elämäntapojen edistämiseksi, kuten liikuntahaasteet, "Juteltaisko"-oppitunnit koululaisille jne.

Padasjoen kunnanvaltuuston hyväksymän hyvinvointisuunnitelman painopisteet vuosille 2022-2025 ovat

- 1. Hyvinvointijohtaminen**
- 2. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi**
- 3. Ikääntyneiden hyvinvointi**

Alla on kuvattu hyvinvointisuunnitelman mukaiset tavoitteet, toimenpiteet sekä merkittävät tiedonkeruukanavat. Hyvinvointikertomuksen 2021-2024 näkökulmasta jokaisen painopisteen alle on koottu arvio tavoitteiden toteutumisesta ja tehdyistä toimenpiteistä.

HYVINVOINTIJOHTAMINEN

Tavoitteet:

- Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on avointa ja monialaista.
- Kunnan hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työtä seurataan ja siitä raportoidaan.
- Kuntalaisten osallistaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Toimenpiteet:

- Huomioidaan kunnan suunnitelmissa, strategioissa ja talousarviossa Päijät-Hämeen hyvinvoinnin kärjet ja kirjataan toimenpiteet niiden toteuttamiseksi.
- Kunnanvaltuusto, -hallitus ja -johtoryhmä, lautakunnat sekä muut työryhmät sitoutuvat toimimaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialainen työryhmä kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa.
- Hyvinvointikysely kuntalaisille laaditaan joka toinen vuosi.

Seuranta, keskeiset indikaattorit ja merkittävät tiedonkeruukanavat:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä raportoidaan vuosittain mm. kunnan tilinpäätöksessä. Raportoinnista vastaa hyvinvointijohtaja.
- Hyvinvointikyselyn tulokset

Toteutuminen:

Päijät-Hämeen kuntien yhteiset hyte-kärjet on huomioitu vuosittain kunnan talousarviossa ja toimenpiteistä sekä toteutumisesta on raportoitu vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä sekä hyvinvointiraportissa. Kunnan uudessa strategiassa on huomioitu kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen sekä missiona että yhtenä kärkihankkeena. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä on kokoontunut vuosina 2021-2024 1-2 kertaa vuodessa ja asettanut tavoitteita sekä painopisteitä kunnan hyvinvointityölle vuosittain.

Hyvinvointikysely laadittiin vuonna 2024 Päijät-Hämeessä hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä. Jokainen kunta sai laatia kuntakohtaiset kysymykset. Yhteinen alueellinen kysely osoittautui vastaajamääriltään heikoksi eikä sen tuloksia voi täysin hyödyntää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön raportoinnissa.

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTI

Tavoitteet:

- Padasjoen kunta tarjoaa turvallisen ja toimivan kasvuympäristön lapsille ja perheille.

Toimenpiteet:

- Lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevät tarjoavat matalan kynnyksen apua ja tukea ja ohjaavat tarvittaessa oikean palvelun piiriin.
- Tarjotaan laadukasta varhaiskasvatusta, esi-, perus- ja lukio-opetusta ja turvataan riittävät resurssit opiskeluhuollon palveluihin.
- Huolehditaan liikunta-, harrastus- ja leikkipaikkojen hyvästä kunnossapidosta.

Seuranta, keskeiset indikaattorit ja merkittävät tiedonkeruukanavat:

- Opiskeluhuollon tilastot
- Varhaiskasvatuksen ja koulujen seudulliset kyselyt, valtakunnallinen kouluterveyskysely joka toinen vuosi
- Turvallisuusviraston (Tukes) tarkastusasiakirjat

Toteutuminen:

Lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevät ovat toimineet joustavasti ja tarjonneet apua hyvin matalalla kynnyksellä. Ehkäisevään työhön on panostettu mm. lisäämällä lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastamiseen ja liikkumiseen sekä jalkautumalla kouluille lasten ja nuorten pariin. Lapsiperheille on järjestetty matalan kynnyksen retkiä ja tapahtumia useita kertoja vuosittain.

Varhaiskasvatuksen laatua on mitattu seudullisilla kyselyillä ja tulokset ovat olleet hyviä. Lisäksi varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille tehdään vuosittain varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa ja palaute huoltajilta on ollut positiivista.

Valtakunnallinen kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi, mutta vastaajien vähäisestä määrästä johtuen tulokset ovat olleet heikosti hyödynnettävissä. Pienissä opetusryhmissä pystytään kuitenkin näkemään lasten ja nuoren haasteet varhaisessa vaiheessa.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle. Opiskeluhuollon resurssit ja palveluihin pääsy on tämän jälkeen heikentynyt huomattavasti.

Liikunta- ja leikkipaikat sekä puistoalueet on pidetty hyvässä ja turvallisessa kunnossa. Turvallisuusvirasto Tukes tekee tarkastukset säännöllisesti.

IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINTI

Tavoitteet:

- Turvallisen arjen mahdollistaminen.
- Fyysisen ja psyykkisen kunnon ylläpitäminen

Toimenpiteet:

- Järjestetään monipuolisia, matalan kynnyksen terveystoimintaryhmiä ja tarjotaan liikuntaneuvontaa jalkautuvasti.
- Tarjotaan aktivoivaa toimintaa säännöllisesti.
- Tarjotaan laadukasta ja tarpeenmukaista kirjastopalvelua ja harrasteryhmiä kirjastossa.
- Kunta suunnittelee yhteistyössä sote-palveluiden kanssa joustavan palveluasumisen (JOPA) hanketta, joka tukee välimuotoista asumista kodin ja tehostetun palveluasumisen välissä.
- Kuljetusten järjestäminen asiointiin ja aktivoivaan toimintaan yhteistyössä kyläyhdistysten, Vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa.

Toteutuminen:

Säännöllistä, viikoittaista ohjattua terveystoimintaa on ollut tarjolla useita tunteja viikossa. Lisäksi kunta tarjoaa yli 70-vuotiaille maksuttomat uimahallikäynnit sekä yli 65-vuotiaille maksuttoman seniorisalin käytön. Liikuntaneuvontaa on ollut tarjolla, mutta sen käyttö on ollut vähäistä. Padasjoen kunta päätti jatkaa omalla kustannuksellaan ikääntyneiden päivätoimintaa, jonka Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä lakkautti. Toimintaa järjestettiin aiemmin terveysaseman alakerran ruokasalissa, mutta vuodesta 2024 toiminta siirtyi Padaspaletin tiloihin, mikä mahdollisti monipuolistumisen sekä toiminnassa että lounasruokailussa.

Kirjastossa on ollut monipuolisia harrastusryhmiä, kuten muistikahvila ja lukupiirit. Kirjasto on muutenkin osoittautunut helposti saavutettavaksi palveluksi ja muodostunut tärkeäksi kohtaamispaikaksi monipuolisten toimintojen myötä. Kirjastolla on järjestetty konsertteja yhteistyössä hyvinvointipalveluiden kanssa. Liikkuva senioripiste, digineuvonta ja omaishoitajien tapaamiset järjestetään myös kirjaston tiloissa. Lisäksi vuonna 2023 käyttöön otettu esteetön kotiseututalo on tilana osoittautunut hyväksi erilaisia kokoontumisia ja tapahtumia varten.

Padasjoen kunta oli mukana sote-palveluiden JOPA-hankkeessa, jonka myötä teetettiin asumiskysely kaikille yli 65-vuotiaille padasjokelaisille. Vastausprosentti oli 58,5, mikä kertoo siitä, että ikääntyneiden asumisasiat koetaan tärkeinä. Kyselyn vastauksia on hyödynnetty asumisen jatkosuunnittelussa, jota tehdään yhdessä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa.

Padasjoella toimii asiointitaksipalvelu sivukyliltä keskustaan kerran viikossa. Vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa on tehty yhteistyötä monissa ikääntyneihin liittyvissä asioissa.

4 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

Hyvinvointialueen HYTE-kertoimen indikaattoreita

indikaattori

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Muutos (%)

1,46

2018 - 2023

Suunta

Vertailu

indikaattori

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos (%)

0,00

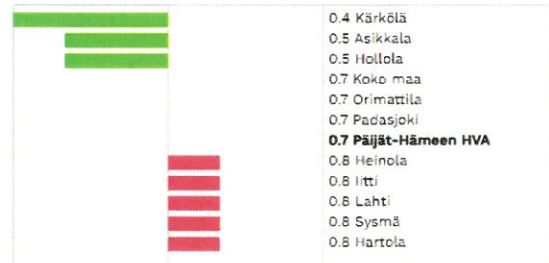

2018 - 2023

Suunta

Vertailu

indikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Muutos (%)

-2,86

2018 - 2023

Suunta

Vertailu

5 PÄIJÄT-HÄMEEN ALUEEN YHTEINEN HYVINVOINTIKYSELY JA KUNTAKOHTAINEN RAPORTTI

Padasjoki oli mukana Päijät-Hämeen kuntien ja hyvinvointialueen yhteisen hyvinvointikyselyn laatimisessa. Kyselyssä oli kaikille kunnille yhteiset kysymykset sekä lisäksi kuntakohtaiset kysymykset. Kysely toteutettiin vuonna 2024. Kyselyyn vastanneiden määrä koko alueella oli vähäinen. Tästä johtuen kyselyn tuloksia ei voida täysin hyödyntää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä, mutta joitakin nostoja voidaan tuoda esiin.

Kyselyyn vastanneita padasjokelaisia oli 41. 76% vastaajista oli työssäkäyviä naisia. 10% vastanneista oli 18-24-vuotiaita ja 14% yli 65-vuotiaita. Lähes 70% vastaajista asuu puolison tai avopuolison kanssa ja 33% vastaajista oli alaikäisiä lapsia.

OSALLISUUS

- Noin 85% vastaajista kokee, että heidän päivittäiset tekemisensä ovat merkityksellisiä.
- Noin 77% vastaajista kuuluu johonkin heille tärkeään ryhmään tai yhteisöön.
- Noin 95% vastaajista kokee olevansa tarpeellinen muille ihmisille.
- Noin 90% vastaajista kokee, että heidän elämällään on tarkoitus.
- Noin 87% vastaajista kokee saavansa apua silloin, kun sitä tarvitsevat.
- Noin 69% vastaajista pystyy vaikuttamaan elinympäristönsä asioihin.

HYVINVOINTI

- 90% vastaajista kokee, että tärkeimmät tekijät omalle hyvinvoinnille on fyysinen terveys, psyykinen terveys ja toimintakyky.
- Suurin osa vastaajista koki, että taloudellinen tilanne, ihmissuhteet, mahdollisuus nauttia luonnossa liikkumisesta ja työtilanne lisäävät hyvinvointia suuressa määrin.
- Asumisolosuhteet, asuinympäristö, turvallisuuden tunne sekä palveluiden saavutettavuus lisäävät hyvinvointia merkittävästi.
- Vastaajista 43% on tyytyväisiä fyysiseen terveyteen, 57% psyykkiseen terveyteen ja 48% toimintakykyyn.
- Vastaajista 45% on tyytyväisiä ihmissuhteisiinsa, 70% mahdollisuuteen nauttia luonnossa liikkumisesta ja 38% työtilanteeseensa.
- Vastaajista 65% on tyytyväisiä asumisolosuhteisiinsa ja asuinympäristöönsä ja turvallisuudentunteeseensa.

ELINTAVAT

- Vastaajista suurin osa harrastaa liikuntaa säännöllisesti, useammin kuin kerran viikossa ja syö terveellisesti ja nukkuu riittävästi.
- Vastaajista 85% käyttää alkoholia harvemmin kuin kerran viikossa, 25% käyttää nikotiinituotteita ja 100% vastaajista ei käytä huumeaineita.

TALOUS

- Vastaajista 65% ei ole koskaan joutunut tilanteeseen, että ruokarahat olisivat loppuneet ja vastaajista noin 90% ei ole koskaan hakenut ruoka-apua.
- Vastaajista 75% ei ole joutunut tinkimään harrastuksistaan tai muusta vapaa-ajantoiminnasta taloudellisen tilanteen vuoksi ja noin 95% ei ole joutunut tinkimään lastensa harrastuksista taloudellisen tilanteen vuoksi.
- Vastanneista 10% ovat jättäneet lääkärissä käynnit väliin ja noin 15% jättäneet lääkkeet ostamatta taloudellisen tilanteen vuoksi.
- Lähes kaikki vastanneet ovat pystyneet huolehtimaan asumiskustannuksistaan.
- Huoli taloudellisesta tilanteesta on kuitenkin ollut jollain tasolla noin puolella vastaajista.

TOIMINTAKYKY, TURVALLISUUS JA YMPÄRISTÖ

- Noin 50% on ollut huolissaan työkykyyn ja työssäjaksamiseen liittyvistä asioista.
- Yksinäisyyttä jollain tasolla kokee yli 40%.
- Vastaajista noin 82% ei ole koskaan ollut huolissaan läheisen ihmisen väkivaltaisesta käytöksestä.
- Noin 70% on jollain tasolla huolissaan luonnontilasta ja ilmastonmuutoksesta.
- Vain 5% ei ole yhtään huolissaan maailmanpoliittisesta tilanteesta.
- Asuinalueen yleinen maine huolettaa jollain tasolla noin 15% vastaajista.
- Alkoholin tai huumeaineiden käyttö julkisella paikalla huolettaa jollain tasolla noin kolmasosaa vastaajista.

KUNTAKOHTAISEN KYSELYN VASTAUKSET

- Noin 78% kokee saavansa Padasjoelta riittävästi hyvinvointia edistäviä palveluita.
- Noin 60% kokee saavansa tarpeeksi tietoa kunnan toiminnasta, palveluista ja tapahtumista ja noin 70% tietää, mistä tieto kunnan toiminnasta, palveluista ja tapahtumista löytyy.
- Noin 47% kokee pystyvänsä osallistumaan kunnan toiminnan ja palveluiden suunnitteluun.
- Kolmeksi tärkeimmäksi tekijäksi vastaajien ja heidän perheidensä hyvinvointiin kunnan palveluista nousi turvallinen ja viihtyisä ympäristö, liikuntapalvelut ja järjestöjen ja yhdistysten toiminta.
- Kolmeksi suurimmaksi asiaksi, missä kunta voisi tukea kuntalaisten hyvinvointia, nousivat fyysisen hyvinvoinnin edistäminen, elämän sisältö ja sujuva arki.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Käytettävissä olleen indikaattoritiedon sekä hyvinvointikyselyn ja hyte-työtä tekevien arkisten havainnointien perusteella voidaan todeta seuraavaa:

- Väestö on vähentynyt.
- Lapsiperheiden määrä on vähentynyt.
- Demografinen huoltosuhde on heikentynyt.
- Kunnan yleinen pienituloisuusaste on noussut.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden määrä on noussut.
- Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien 25-64-vuotiaiden määrä on noussut.
- Lasten ja nuorten mahdollisuudet liikkumiseen on lisääntynyt, mutta liikkuminen on silti vähäistä.
- Lähes kaikki kouluikäiset padasjokelaiset syövät päivittäin koulussa.
- Poliisin tietoon tulleet henkeen kohdistuvat rikokset ovat vähentyneet.
- Kunnan hyvinvointityön koordinointi, raportointi ja siihen liittyvä päätöksenteko on ollut sujuvaa.

Padasjoen hyvinvointiryhmä kokoontui 5.3.2025 pohtimaan hyvinvointikertomuksessa esiin nousseita asioita ja päätyi esittämään seuraavia painopistealueita tulevien vuosien hyvinvointisuunnitelmaan:

Lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia tulee tukea. Kunnan panostaa jatkossakin lasten ja nuorten liikkumiseen, mielen hyvinvointiin ja yhdenvertaisten harrastusmahdollisuuksien edistämiseen asuinpaikasta tai perheen sosioekonomisesta taustasta riippumatta.

Turvallinen arki kuuluu jokaiselle. Kunnan tulee monialaisesti ja yhteistyökumppaneiden kanssa huolehtia, että kaikenikäiset kuntalaiset voivat elää turvallista arkea Padasjoella. Liikenneväylät ja ulkoilualueet tulee pitää hyvässä kunnossa ja tehdä tarvittavia muutoksia turvallisuuden edistämiseksi. Lasten ja nuorten kokeman kiusaamisen ehkäisyyn etsitään uusia, toimivia keinoja ja huolehditaan, että lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vuorovaikutukseen tukevien ammattilaisten kanssa. Ikääntyneiden turvallisuutta lisää toimintakyky ja sen ylläpitäminen, johon kunta panostaa tarjoamalla monipuolista toimintakykyä ylläpitävää ja virikkeellistä toimintaa.

Yhteisöllinen Padasjoki edistää kaikenikäisten hyvinvointia. Kuntalaisten aito kuuleminen ja heidän osallistaminen kunnan toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon vaatii kehittymistä. Ennakkovaikutusten ja lapsivaikutusten arviointia päätöksenteon tueksi lisätään tulevina vuosina. Järjestetään kaikille avoimia tapahtumia ja tempauksia eri teemoilla. Jatketaan tiivistä yhteistyötä kylien ja muiden yhdistysten kanssa.

7 KUNTASTRATEGIAN PAINOPISTEET JA LINJAUKSET

Kuntastrategia toimii valtuuston lakisääteisenä ohjausvälineenä, sisältäen kunnan toiminnan ja talouden pitkän tähtäimen tavoitteet.

Asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa selvitetään taustoja ja mietitään päätösten vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin. Hyvällä yhteistyöllä ratkaistaan vaikeitakin asioita. Päätökset tehdään perustellusti, tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja lakeja noudattaen. Kuntalaisten osallistaminen ja kuuleminen heitä koskevissa asioissa on hyvä keino kehittää palveluita.

Padasjoen kuntastrategian ”Muutakin kuin mummola” ydin on elinvoima, hyvinvointi ja luonto. Strategian arvot ovat joustavuus, luottamus, uusiutuvuus ja yhteisöllisyys. Strategiset painopisteet ovat houkuttelevuus, ennakoitavuus ja yhteinen Padasjokemme.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työssä on tärkeää ymmärtää, että hyvinvointi kuuluu kaikille ja teemme sitä kunnan sisällä poikkihallinnollisesti. Kunnan strategia antaa askelmerkkejä ja tukea hyvinvointityöhön ja onkin ensiarvoisen tärkeää, että sekä kunnan sisäiset suunnitelmat että yhteiset alueelliset suunnitelmat tukevat toisiaan.

8 HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN ERILLISOHJELMAT JA SUUNNITELMAT

[Strategia - Padasjoki](#)

[Padasjoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma](#)

[Padasjoen kunnan perusopetuksen OPS - ePerusteet](#)

[Alueellinen ehkäisevän työn toimintasuunnitelma 2021-2025](#)

[Suunnitelma_ikaantyneen_vaeston_tukemiseksi_2021-2025.pdf](#)

[Liikkuva_Paijat-Hame_2030_100323.pdf](#)

https://paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2022/02/Alueellinen_lasten_ja_nuorten_hyvinvointisuunnitelma_2022_2025.pdf

[Päijät-Hämeen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021–2025](#)